

CBAC TGAU Iaith a Llenyddiaeth Gymraeg (Gradd Unigol a Dwyradd)

Cymeradwywyd gan Cymwysterau Cymru

Canllawiau Addysgu: Uned 1

Addysgu o 2025

Dyfarnu o 2027

Nid yw'r cymhwyster hwn a reoleiddir gan Cymwysterau Cymru ar gael i ganolfannau Lloegr.

Yn arbennig i Gymru.
Yn barod i'r byd.

Cynnwys

Cyflwyniad.....	1
Nodau'r Canllawiau Addysgu.....	1
Ffyrdd ychwanegol y gall CBAC gynnig cefnogaeth:.....	1
Strwythur y Cymhwyster	2
Asesu	2
Crynodeb o'r Asesu	2
Trosolwg o Uned 1	3
Amcanion asesu a phwysoli Uned 1	3
Uned 1 Canllawiau i Athrawon	4
Profiadau Dysgu	7
Cyfleoedd i ymgorffori elfennau o'r Cwricwlwm i Gymru	9

Cyflwyniad

Mae CBAC TGAU Iaith a Llenyddiaeth Gymraeg (Gradd Unigol a Dwyradd) wedi'i gymeradwyo gan Cymwysterau Cymru ac mae ar gael i bob canolfan yng Nghymru. Bydd yn cael ei ddyfarnu am y tro cyntaf yn Haf 2027, gan ddefnyddio graddau A* i G.

Nodau'r Canllawiau Addysgu

Prif nod y Canllawiau Addysgu yw cefnogi athrawon wrth iddynt gyflwyno manyleb newydd CBAC TGAU Iaith a Llenyddiaeth Gymraeg (Gradd Unigol a Dwyradd) a chynnig arweiniad ar ofynion y cymhwyster a'r broses asesu. **Ni fwriedir i'r Canllawiau Addysgu fod yn ddogfen gynhwysfawr i gyfeirio ati** ond yn hytrach i gynnig cefnogaeth i athrawon proffesiynol wrth ddatblygu cyrsiau ysgogol a chyffrous sydd wedi'u teilwra i anghenion a sgiliau'r dysgwyr. Mae'r canllawiau'n cynnig gweithgareddau posibl yn yr ystafell ddosbarth a chysylltau i adnoddau digidol defnyddiol (gan gynnwys ein deunyddiau digidol ein hunain, sydd ar gael yn rhad ac am ddim, a rhai o ffynonellau allanol) i roi syniadau ar gyfer gwersi didorol ac atyniadol.

Ffurdd ychwanegol y gall CBAC gynnig cefnogaeth:

- deunyddiau asesu enghreifftiol a chynlluniau marcio
- digwyddiadau dysgu proffesiynol
- adroddiadau arholwyr ar bob uned
- y gallu i gysylltu'n uniongyrchol â'r swyddog pwnc
- adnoddau ar-lein rhad ac am ddim
- Dadansoddi Canlyniadau Arholiadau
- Adolygiad Arholiadau Ar-lein.

Strwythur y Cymhwyster

Mae CBAC TGAU Iaith a Llenyddiaeth yn cynnwys 4 uned o fewn y Cymhwyster Gradd Unigol, a 6 uned o fewn y Cymhwyster Dwyradd. Cymhwyster unedol yw hwn ac nid yw'n cynnwys haenau. Nid oes hierarchaeth o ran trefn addysgu'r unedau.

	Teitl yr uned	Math o Asesiad	Pwysoli
Uned 1	Naratif	Arholiad Ysgrifenedig	30% o'r cymhwyster gradd unigol (15% o'r cymhwyster dwyradd)
Uned 2	Hunaniaeth	Asesiad di-arholiad	20% o'r cymhwyster gradd unigol (10% o'r cymhwyster dwyradd)
Uned 3	Agweddau	Asesiad di-arholiad	20% o'r cymhwyster gradd unigol (10% o'r cymhwyster dwyradd)
Uned 4a	Cysylltiadau leithyddol (Gradd Unigol)	Arholiad Ysgrifenedig	30% o'r cymhwyster gradd unigol
Uned 4b	Cysylltiadau leithyddol (Dwyradd)	Arholiad Ysgrifenedig	22.5% o'r cymhwyster dwyradd
Uned 5	Ymateb a Chreu	Asesiad di-arholiad	20% o'r cymhwyster dwyradd
Uned 6	Cyfleo Ystyr	Arholiad Ysgrifenedig	22.5% o'r cymhwyster dwyradd

Asesu

Crynodeb o'r Asesu

Uned 1: Naratif

Arholiad Ysgrifenedig: (1 awr 30 munud)

30% o'r cymhwyster gradd unigol (15% o'r cymhwyster dwyradd)

Wedi'i osod a'i farcio gan CBAC

60 marc

Bydd dysgwyr yn astudio **un** nofel o ddewis o chwech

Bydd dysgwyr yn ateb cwestiynau sydd wedi'u strwythuro ar y testunau gosod.

Trosolwg o Uned 1

Naratif

30% o'r gradd unigol (15% o'r dwyradd)

Trosolwg o'r uned

Pwrpas yr uned hon yw:

- gwerthfawrogi cynnwys, themâu, plot a datblygiad cymeriad
- adnabod a gwerthfawrogi arddull yr awdur
- cyflwyno ymateb personol a chreadigol i'r nofel
- ysgrifennu'n glir ac yn ddealladwy.

Anogir dysgwyr i dynnu ar eu dealltwriaeth o sut mae naratif yn cael ei gyfleu trwy astudio nofel, a chymhwys o hyn i'w hysgrifennu eu hunain. Mae'n gyfle i ddysgwyr ddeall sut mae awduron yn cyfathrebu ystyr mewn llenyddiaeth, gan ddefnyddio iaith yn effeithiol i gyflwyno'u syniadau eu hunain. Mae hyn yn paratoi dysgwyr i ddod yn fwy hyderus wrth addasu eu hysgrifennu er mwyn cyfathrebu ystyr yn fwy effeithiol. Bydd astudio naratif yn helpu dysgwyr i ddod yn ddinasyddion egwyddorol a gwybodus o Gymru a'r byd trwy werthfawrogi cyd-destunau gwahanol a sut maent yn effeithio ar unigolion a chymunedau.

Amcanion asesu a phwysoli Uned 1

AA1	<p>Deall ac ymateb:</p> <ul style="list-style-type: none"> Deall ac ymateb yn feirniadol i amrywiaeth o destunau llafar, gweledol ac ysgrifenedig, gan ddewis a gwerthuso pwyntiau perthnasol i egluro a chefnogi dehongliadau a datblygu syniadau. Gwneud cymariaethau ac egluro cysylltiadau o fewn a rhwng testunau ysgrifenedig a chyfathrebu llafar, gan gyfuno a chrynhoi gwybodaeth, syniadau a themâu fel y bo'n briodol. Egluro sut mae iaith, strwythur a ffurf yn cyfrannu at gyflwyno gwybodaeth, syniadau a themâu mewn testunau ysgrifenedig ac ar lafar a sut mae'r rhain yn effeithio ar y darllenyydd/gwyliwr/gwrandäwr. Deall testunau ysgrifenedig, llafar a gweledol yn eu cyd-destunau cymdeithasol, diwylliannol a hanesyddol a sut y gall y rhain lywio gwahanol safbwytiau a phersbectifau. 	Gradd Unigol: 20% Dwyradd: 10%
AA2	<p>Mynegi a chyfathrebu:</p> <ul style="list-style-type: none"> Cyfathrebu'n glir, yn effeithiol ac yn ddychmygus, gan ddefnyddio ffuriau, geirfa a thechnegau i ennyn diddordeb y darllenyydd/gwrandäwr. Addasu cyfathrebu trwy ddewis cywair, geirfa a thechnegau sy'n briodol i wahanol gyd-destunau a chynulleidfaedd. Trefnu cyfathrebu gan ddefnyddio amrywiaeth o nodweddion ieithyddol a strwythurol i gefnogi cydlyniant a chydlyniad cyffredinol. Defnyddio amrywiaeth o strwythurau brawddegau ar gyfer eglurder, pwrpas ac effaith, â gramadeg priodol ac, mewn cyfathrebu ysgrifenedig, atalnodi a sillafu cywir. 	Gradd Unigol: 10% Dwyradd: 5%

Uned 1 Canllawiau i Athrawon

1.1 Naratif		
	Ymhelaethiad o'r Cynnwys	Canllawiau i Athrawon
<p>1.1.1 Gwerthfawrogi cynnwys, themâu, plot a datblygiad cymeriad</p>	<p>Bydd gofyn i ddysgwyr astudio un nofel o'r dewis canlynol:</p> <ul style="list-style-type: none"> • #Helynt Rebecca Roberts • Jac Guto Dafydd • Llechi Manon Steffan Ros • Llyfr Glas Nebo Manon Steffan Ros • O Ran Mererid Hopwood • Tom Cynan Llwyd <p>(Noder fod gan ganolfannau y rhyddid i ddewis testunau gwahanol ar gyfer carfanau gwahanol o ddysgwyr).</p> <p>Dylai dysgwyr allu:</p> <ul style="list-style-type: none"> • adalw ffeithiau manwl am ddigwyddiadau a chymeriadau nofel wrth iddynt ymateb i wahanol sefyllfaoedd • ymateb yn sensitif a manwl i nofel er mwyn gwerthfawrogi crefft yr awdur wrth lunio'r cynnwys, plot, themâu a'r cymeriadau • trafod cymhelliant awdur wrth ysgrifennu nofel gan gyfeirio at gyd-destunau cymdeithasol, diwylliannol a hanesyddol a'r defnydd o themâu wrth gyfleo syniadau. 	<ul style="list-style-type: none"> • Bydd dysgwyr yn darllen un nofel fel rhan o'r uned hon. • Bydd athrawon yn dewis nofel sy'n addas i'w dysgwyr o'r rhestr o chwe nofel. • Bydd athrawon yn cynnig cyfleoedd yn y gwersi i ymateb i ystod o gwestiynau amrywiol ar blot, cymeriadau a themâu yn y dosbarth, ynghyd ag ymarferion adalw gwybodaeth byron sy'n adlewyrchu amrywiaeth y cwestiynau ar y papur. • Bydd dysgwyr yn ymateb i ystod o gwestiynau amrywiol ar y papur arholiad e.e. aml-ddewis, cywir/anghywir neu gysylltu ffeithiau ynghyd ag atebion ar lefel brawddeg, paragraff neu draethawd estynedig. • Bydd cyfanswm marciau i bob cwestiwn yn awgrymu hyd ymatebion y dysgwyr. • Wrth astudio nofelau yn y dosbarth, dylai athrawon sicrhau bod dysgwyr yn cael cyfleoedd i wneud nodiadau ar brif ddigwyddiadau'r nofel, golygfeydd allweddol a cheisio eu cofio yn eu trefn gronolegol. • Bydd y dysgwyr yn gallu trafod cymhellion cymeriadau, eu personoliaethau a'u rôl yn natblygiad y plot. Byddant yn ystyried sut mae'r cymeriadau yn rhngweithio a'u perthynas â'i gilydd. Byddant hefyd yn gallu trafod beth yw barn un cymeriad tuag at un arall. • Bydd dysgwyr yn gallu adnabod prif themâu'r nofel wrth drafod golygfeydd penodol a digwyddiadau arwyddocaol. Byddant yn gallu trafod sut mae'r themâu yn datblygu drwy'r nofel a sut mae ymddygiad cymeriad yn cael ei effeithio gan y themâu. • Bydd angen i ddysgwyr allu cyfeirio'n benodol at ddigwyddiadau a chymeriadau wrth ymateb i'r cwestiynau gan ddyfnnu yn bwrasol o'r nofel. • Bydd dysgwyr yn defnyddio uwch-sgiliau darllen i grynhau, cymhwys o gwybodaeth, dehongli a dadansoddi wrth astudio'r nofel.

<p>1.1.2 Adnabod a gwerthfawrogi arddull awduri</p>	<p>Dylai dysgwyr allu:</p> <ul style="list-style-type: none"> • dadansoddi nodweddion ffurf, cynllun ac awyrgylch ynghyd â'r nodweddion arddull a ddefnyddir gan yr awduri • dadansoddi crefft awduri i ddisgrifio cymeriadau, themâu ac awyrgylch golygfeydd • defnyddio termau beirniadaeth lenyddol. 	<ul style="list-style-type: none"> • Bydd dyfyniad o'r nofel ar y papur arholiad i'w ddehongli o ran arddull. • Bydd dysgwyr yn gallu adnabod a thrafod pwrrpas ac effaith nodweddion arddull a sut maent yn cyfrannu at naws ac awyrgylch golygfa. • Dylid hyfforddi dysgwyr i astudio ystod lawn o wahanol nodweddion arddull wrth ddadansoddi crefft awduri. • Bydd dysgwyr yn gallu cyfeirio'n benodol, gan ddyfynnu nodweddion arddull, pan yn trafod themâu a chymeriadau'r nofel wrth ateb cwestiynau estynedig. • Bydd dysgwyr yn gallu trafod crefft yr awduri a'i apêl at y darllenyydd.
<p>1.1.3 Cyflwyno ymateb personol a chreadigol i'r nofel</p>	<p>Dylai dysgwyr allu:</p> <ul style="list-style-type: none"> • arddangos gwybodaeth dda am y testun gwreiddiol a gallu cymhwys o'r wybodaeth at eu gwaith creadigol • argyhoeddi'r gynulleidfa ac ennyn diddordeb yn y gwaith • ysgrifennu o safbwyt cymeriad wrth ymateb yn personol i ddigwyddiadau. 	<ul style="list-style-type: none"> • Bydd dysgwyr yn ymateb yn bersonol i ddigwyddiadau yn y nofel ac yn cyfleu eu barn bersonol am arwyddocâd digwyddiadau allweddol. • Ar gyfer y cwestiynau mwy ffeithiol a ddadansoddol, bydd dysgwyr yn cyfleu eu hymateb i themâu, plot neu gymeriadau ac yn cynnig rhesymau synhwyrol i gefnogi eu sylwadau. • Bydd dysgwyr yn ysgrifennu o safbwyt cymeriadau gan gyfleu eu hargraffiadau am gymeriadau eraill, eu hymatebion i ddigwyddiadau a'u teimladau personol. • Byddant yn cadw'n driw i ddigwyddiadau'r nofel ac yn cynnwys cyffyrddiadau gwreiddiol sy'n dehongli sefyllfa neu gymeriad wrth ymateb yn greadigol. • Dylid hyfforddi'r dysgwyr i lunio gwaith ysgrifennu estynedig, creadigol gan ddefnyddio ystod o ffuriau ysgrifennu amrywiol e.e. dyddiadur, blog, e-bost, ymson, adroddiad, atgof, portread. • Wrth ysgrifennu'n greadigol, bydd dysgwyr yn defnyddio ystod o nodweddion arddull i apelio at y darllenyydd.

1.1.4 Ysgrifennu'n glir ac yn ddealladwy	<p>Dylai dysgwyr allu:</p> <ul style="list-style-type: none">ysgrifennu'n gywir, yn eglur a graenus gan ddangos ystod o adnoddau iaith.	<ul style="list-style-type: none">Wrth ysgrifennu'n ffeithiol, dadansoddol a chreadigol, bydd dysgwyr yn cynllunio eu gwaith yn drefnus ac yn sefydlu strwythur pendant i'w traethodau, darnau creadigol a pharagraffau dadansoddol.Bydd gan ddysgwyr ddealltwriaeth gadarn o ofynion y gwahanol ffurfiau o ysgrifennu.Dylid annog dysgwyr i ysgrifennu traethodau byrion yn rheolaidd yn ymateb i themâu neu gymeriadau er mwyn mireinio eu defnydd o'r ffurf.Bydd dysgwyr yn defnyddio ystod o nodweddion arddull i apelio at y darllenydd wrth lunio darnau creadigol.Dylid hyfforddi dysgwyr i dalu sylw i cywirdeb yr iaith yn y tasgau estynedig yn ogystal â dyfnnder y cynnwys.Dylai dysgwyr sicrhau bod eu brawddegau yn gyflawn a'u gwaith wedi ei rannu'n baragraffau trefnus.Dylid annog dysgwyr i ysgrifennu'n daclus a darllenadwy.
---	---	---

Profiadau Dysgu

Dylid annog dysgwyr i ystyried y profiadau a'r sgiliau dysgu canlynol i ddatblygu eu dealltwriaeth, gwerthfawrogiad a'u hymwybyddiaeth o gynnwys y pwnc ymhellach. Mae'r wybodaeth yn y tabl isod yn darparu cyfleoedd i athrawon integreiddio'r profiadau dysgu yn rhan o'u proses o gyflwyno'r pwnc.

Profiad Dysgu	Ymhelaethiad o'r Profiad Dysgu
archwilio ac ymateb i gyd-destunau lleol a chyd-destunau Cymreig ehangach	Mae'r profiad hwn yn hanfodol i'r cymhwyster newydd hwn ac i'w archwilio ym mhob uned yn y Gradd Unigol a Dwyradd.
astudio testunau sydd yn tanio'r dychymyg ac yn ysbrydoli creadigrwydd	<p>Dewiswyd y testunau yn Uned 1 gan eu bod yn briodol fel testunau i'w hastudio ond hefyd yn gallu gweithredu fel ffynonellau ysbrydoliaeth posibl ar gyfer creu ac am eu bod yn berthnasol i ddysgwyr. Maent yn cynnig y cyfle i ystyried cyd-destunau, cymeriadau a chymhellion amrywiol, yn ogystal â themâu cyfoethog a heriol, gan gysylltu â bywydau a chyd-destunau bywydau'r dysgwyr eu hunain.</p> <p>Gall canolfannau gynnig cyfleoedd pellach hefyd i'w dysgwyr i ymgymryd â'r profiad hwn drwy:</p> <ul style="list-style-type: none"> • werthfawrogi cynnwys, themâu, plot a datblygiad (1.1.1) • cyflwyno ymateb personol a chreadigol i'r nofel (1.3.1)
ystyried cynnwys a deunyddiau sy'nadlewyrchu amrywiaeth ein cymdeithas a'r byd ehangach	<p>Wrth ddethol testunau llenyddol ac anllenyddol rhoddir ystyriaeth ofalus i sicrhau eu bod yn gynhwysol ac yn adlewyrchu agweddau amrywiol o ran hil, ethnigrwydd, rhywedd, cyfeiriadedd rhywiol, sefyllfa deuluol, crefydd, oedran, gallu/abledd a niwroddargyfeiredd.</p> <p>Gall canolfannau gynnig cyfleoedd pellach i'w dysgwyr i ymgymryd â'r profiad hwn drwy:</p> <ul style="list-style-type: none"> • werthfawrogi cynnwys, themâu, plot a datblygiad (1.1.1)
darllen a gwrando ar amrywiadau mewn iaith (cywair, acenion, tafodiaith ac ati)	<p>Wrth ddethol testunau llenyddol ac anllenyddol rhoddir ystyriaeth ofalus i sicrhau bod amrywiaeth helaeth yn perthyn i'r iaith (cywair, tafodiaith, ac ati).</p> <p>Gall canolfannau gynnig cyfleoedd pellach i'w dysgwyr i ymgymryd â'r profiad hwn drwy:</p> <ul style="list-style-type: none"> • werthfawrogi cynnwys, themâu, plot a datblygiad (1.1.1)

<p>defnyddio dealltwriaeth o grefft awduron a chonfensiynau ffurflai i lywio'r gwaith o lunio eu testunau llafar ac ysgrifenedig eu hunain</p>	<p>Bydd cyfleoedd ar gael yn yr Uned hon i ddefnyddio dealltwriaeth o sut mae crefft a chonfensiwn ffurflai yr awdur wedi'u defnyddio i lywio'r ffordd y lluniwyd eu testunau ysgrifenedig eu hunain.</p> <p>Gall canolfannau gynnig cyfleoedd pellach hefyd i'w dysgwyr i ymgymryd â'r profiad hwn drwy:</p> <ul style="list-style-type: none"> • adnabod a gwerthfawrogi arddull awdur (1.1.2) • cyflwyno ymateb personol a chreadigol i'r nofel (1.1.3)
<p>datblygu ymatebion creadigol mewn ystod o gyd-destunau ysgrifenedig a llafar</p>	<p>Gall canolfannau gynnig cyfleoedd i'w dysgwyr i ymgymryd â'r profiad hwn drwy:</p> <ul style="list-style-type: none"> • gyflwyno ymateb personol a chreadigol i'r nofel (1.1.3) • ysgrifennu'n glir ac yn ddealladwy (1.1.4)

Cyfleoedd i ymgorffori elfennau o'r Cwricwlwm i Gymru

Llinynnau Cwricwlwm i Gymru		
Themâu sy'n trawstorri		
Cyd-destunau Lleol, Cenedlaethol a Rhyngwladol		<p>Mae llawer o gyfleoedd i gynnwys Cyd-destunau Lleol, Cenedlaethol a Rhyngwladol yn y TGAU Iaith a Llenyddiaeth Gymraeg. Dyma gyfleoedd sy'n bwysig i Ddysgwyr oherwydd rydym am ddatblygu dinasyddion egwyddorol, gwybodus ar gyfer Cymru a'r byd.</p> <p>Isod mae rhai enghreiffiau o sut y gellid ymgorffori Cyd-destunau Lleol, Cenedlaethol a Rhyngwladol yn yr addysgu a dysgu:</p>
Cyfeirnod y Fanylob	Ymhelaethiad	Enghraifft
1.1.1	e.e. ystyried lleoliad y nofel a chyd-destun cymdeithasol.	Yn Uned 1, gall dysgwyr, yn rhan o'u hastudiaeth o'r nofel o'u dewis, archwilio cyd-destunau lleol, cenedlaethol a hyd yn oed rhyngwladol mewn rhai achosion.
Addysg Cydberthynas a Rhywioldeb		<p>Mae llawer o gyfleoedd i gynnwys Addysg Cydberthynas a Rhywioldeb yn y TGAU Iaith a Llenyddiaeth Gymraeg.</p> <p>Isod mae rhai enghreiffiau o sut y gellid ymgorffori Addysg Cydberthynas a Rhywioldeb yn yr addysgu a dysgu:</p>
Cyfeirnod y Fanylob	Ymhelaethiad	Enghraifft
1.1.1 1.1.3	Cyflie i drafod cyd-berthynas cymeriadau gyda'i gilydd.	Mae'r testunau gosod a ddewisir ar gyfer Uned 1 yn caniatáu i ddysgwyr ystyried amrywiol fathau o berthnasoedd.

Addysg hawliau dynol ac amrywiaeth	<p>Mae llawer o gyfleoedd i gynnwys Addysg hawliau dynol ac amrywiaeth yn y TGAU Iaith a Llenyddiaeth Gymraeg.</p> <p>Isod mae rhai enghreiffiau o sut y gellid ymgorffori Addysg hawliau dynol ac amrywiaeth yn yr addysgu a dysgu:</p>		
	Cyfeirnod y Fanylob 1.1.1 1.1.3	Ymhelaethiad <i>Gwerthfawrogi cynnwys, themâu, plot a datblygiad cymeriad</i> <i>Cyflwyno ymateb personol a chreadigol i'r nofel.</i>	Enghraifft Mae'r fanylob yn sicrhau bod yr un mynediad ar gael i bawb heb wahaniaethu. Caiff stereoteipio negyddol ei osgoi yn ein dewis o destunau ac ysgogiadau / themâu ar draws pob uned.
Sgiliau trawsgwricwlaidd – Llythrennedd			
	<p>Mae llawer o gyfleoedd i gynnwys Llythrennedd yn y TGAU Iaith a Llenyddiaeth Gymraeg.</p> <p>Isod mae rhai enghreiffiau o sut y gellid ymgorffori Llythrennedd yn yr addysgu a dysgu:</p>		
Darllen	Cyfeirnod y Fanylob 1.1.1 1.1.2	Ymhelaethiad <i>Cyfle i ddarllen nofel sydd yn addas ar gyfer oed darllen yr ymgeiswyr.</i>	Enghraifft Darllen ac ysgrifennu – mae Darllen yn hanfodol yn y cymhwyster hwn, a llenyddiaeth yn ei hystyr ehangaf yw'r cyfrwng ar gyfer datblygu gwybodaeth, dealltwriaeth a sgiliau ym meysydd iaith a llenyddiaeth. Byddant yn archwilio crefft yr awdur a sut y defnyddir iaith i gyfleo ystyr drwy amrywiol gyd-destunau. Byddant yn ffurfio cysylltiadau rhwng testunau ar faterion tymhorol, cymdeithasol, strwythur ac ati.

Ysgrifennu	1.1.3 1.1.4	<p><i>Bydd cyfle i ymgeiswyr ymateb yn bersonol a chreadigol i'r nofel.</i></p> <p><i>Ysgrifennu'n glir ac yn ddibynadwy.</i></p>	<p>Hefyd bydd dysgwyr yn defnyddio'r hyn a ddysgwyd ganddynt drwy ddarllen yn eu hysgrifennu eu hunain. Byddant yn dysgu defnyddio geirfa benodol wrth gefnogi a mynegi eu barn, a'r sgiliau ar gyfer ysgrifennu i cymulleidfaedd a dibenion gwahanol. Bydd cyfleoedd ar gael iddynt i gynllunio a threfnu eu hysgrifennu wrth fynd drwy'r broses ddrafftio. Byddant yn ysgrifennu darnau ffuglen greadigol a ffeithiol.</p>																
Sgiliau Cyfannol																			
Creadigrwydd ac Arloesi		<p>Mae llawer o gyfleoedd i gynnwys Creadigrwydd ac Arloesi yn y TGAU Iaith a Llenyddiaeth Gymraeg. Isod mae rhai enghreiffiau o sut y gellid ymgorffori Creadigrwydd ac Arloesi yn yr addysgu a dysgu:</p> <table border="1"> <thead> <tr> <th data-bbox="630 740 799 811">Cyfeirnod y Fanylob</th><th data-bbox="832 740 1225 811">Ymhelaethiad</th><th data-bbox="1225 740 1946 811">Enghraifft</th></tr> </thead> <tbody> <tr> <td data-bbox="630 811 799 843">1.1.1</td><td data-bbox="832 811 1225 843">Gwerthfawrogi cynnwys, themâu, plot a datblygiad cymeriad.</td><td data-bbox="1225 811 1946 843"></td></tr> <tr> <td data-bbox="630 843 799 874">1.1.2</td><td data-bbox="832 843 1225 874">Adnabod a gwerthfawrogi arddull awdur.</td><td data-bbox="1225 843 1946 874"></td></tr> <tr> <td data-bbox="630 874 799 906">1.1.3</td><td data-bbox="832 874 1225 906">Cyflwyno ymateb personol a chreadigol i'r nofel.</td><td data-bbox="1225 874 1946 906"></td></tr> <tr> <td data-bbox="630 906 799 938">1.1.4</td><td data-bbox="832 906 1225 938">Ysgrifennu'n glir ac yn ddealladwy.</td><td data-bbox="1225 906 1946 938"></td></tr> </tbody> </table>	Cyfeirnod y Fanylob	Ymhelaethiad	Enghraifft	1.1.1	Gwerthfawrogi cynnwys, themâu, plot a datblygiad cymeriad.		1.1.2	Adnabod a gwerthfawrogi arddull awdur.		1.1.3	Cyflwyno ymateb personol a chreadigol i'r nofel.		1.1.4	Ysgrifennu'n glir ac yn ddealladwy.		<p>Gwerthfawrogi cynnwys, themâu, plot a datblygiad cymeriad.</p> <p>Adnabod a gwerthfawrogi arddull awdur.</p> <p>Cyflwyno ymateb personol a chreadigol i'r nofel.</p> <p>Ysgrifennu'n glir ac yn ddealladwy.</p>	<p>Bydd dysgwyr yn cael y cyfle i feddwl yn greadigol gan archwilio ac ymateb i lenyddiaeth ar yr un pryd. Mae astudio nofelau, straeon byrion a thestunau gweledol yn galluogi dysgwyr i archwilio a datblygu eu sgiliau creadigol eu hunain. Gallant fod yn chwifrydig ynghylch y testunau gosod a llenyddiaeth.</p>
Cyfeirnod y Fanylob	Ymhelaethiad	Enghraifft																	
1.1.1	Gwerthfawrogi cynnwys, themâu, plot a datblygiad cymeriad.																		
1.1.2	Adnabod a gwerthfawrogi arddull awdur.																		
1.1.3	Cyflwyno ymateb personol a chreadigol i'r nofel.																		
1.1.4	Ysgrifennu'n glir ac yn ddealladwy.																		

Meddwl yn Feirniadol a Datrys Problemau	<p>Mae llawer o gyfleoedd i gynnwys Meddwl yn Feirniadol a Datrys Problemau yn y TGAU Iaith a Llenyddiaeth Gymraeg.</p> <p>Isod mae rhai enghreifftiau o sut y gellid ymgorffori Meddwl yn Feirniadol a Datrys Problemau yn yr addysgu a dysgu:</p>		
	Cyfeirnod y Fanylob 1.1.1 1.1.2 1.1.3	Ymhelaethia <i>Gwerthfawrogi cynnwys, themâu, plot a datblygiad cymeriad.</i> <i>Adnabod a gwerthfawrogi arddull awdur.</i> <i>Cyflwyno ymateb personol a chreadigol l'r nofel.</i>	Enghraiftt Dylai'r archwiliad o'r holl destunau sydd i'w hastudio yn y cymhwyster hwn arwain at yr hyn sy'n allweddol sef holi, dadansoddi a gwerthuso. Drwy gyfuno iaith a llenyddiaeth cynigir llawer o gyfleoedd i ddysgwyr feddwl yn feirniadol am yr hyn a ddarllenwyd gan ddynt o safbwyt dewisiadau iaith, arddull a ffurf awdur ac i gymhwysyo hyn at eu hysgrifennu eu hunain.
Cynllunio a Threfnu	<p>Mae llawer o gyfleoedd i gynnwys Cynllunio a Threfnu yn y TGAU Iaith a Llenyddiaeth Gymraeg. Isod mae rhai enghreifftiau o sut y gellid ymgorffori Cynllunio a Threfnu yn yr addysgu a dysgu:</p>		
	Cyfeirnod y Fanylob 1.1.1 1.1.2 1.1.3 1.1.4	Ymhelaethiad <i>Gwerthfawrogi cynnwys, themâu, plot a datblygiad cymeriad.</i> <i>Adnabod a gwerthfawrogi arddull awdur.</i> <i>Cyflwyno ymateb personol a chreadigol l'r nofel.</i> <i>Ysgrifennu'n glir ac yn ddealladwy.</i>	Enghraiftt Yn yr unedau sy'n cael eu harholi bydd gofyn i ddysgwyr gynllunio a threfnu eu hamser yn effeithiol o fewn cyfnod penodol yr arholiad.

Effeithiolrwydd Personol	<p>Mae llawer o cyfleoedd i gynnwys Effeithiolrwydd Personol yn y TGAU Iaith a Llenyddiaeth Gymraeg.</p> <p>Isod mae rhai enghreifftiau o sut y gellid ymgorffori Effeithiolrwydd Personol yn yr addysgu a dysgu:</p>		
	Cyfeirnod y Fanylob	Ymhelaethiad	Enghraiftt
	1.1.1 1.1.2 1.1.3 1.1.4	<p><i>Gwerthfawrogi cynnwys, themâu, plot a datblygiad cymeriad.</i></p> <p><i>Adnabod a gwerthfawrogi arddull awdur.</i></p> <p><i>Cyflwyno ymateb personol a chreadigol l'r nofel.</i></p> <p><i>Ysgrifennu'n glir ac yn ddealladwy.</i></p>	<p>Drwyddi draw, mae'r themâu a'r safbwytiau i'w harchwilio yn cynnig cyfleoedd i feddwl yn hyderus ac yn annibynnol. Wrth i ddysgwyr ystyried amrywiol arddulliau, genres a ffurffiau llenyddol fel ysgogiadau, gallant ddatblygu deallusrwydd ac ymwybyddiaeth emosiynol drwy:</p> <ul style="list-style-type: none"> • ddatblygu empathi tuag at gymeriadau a phrofiadau a allai fod yn debyg neu'n wahanol i'w rhai nhw eu hunain, • ystyried gwahanol safbwytiau, perspectifau a syniadau • ymwneud â dadleuon cymdeithasol, diwylliannol a moesegol <p>Bydd pob uned yn ystyried ac yn hyrwyddo anghenion unigolion i gyrraedd eu potensial yn llawn gan gynnig cyfleoedd i drafod cyd-destunau amrywiol a ffurffio perthnasoedd ag eraill yn hyderus.</p>